IDA-TALLINNA KESKHAIGLA

AS Ida-Tallinna Keskhaigla
Ravi 18, 10138 Tallinn
Rg-kood 10822068
Tel 666 1900
E-post info@itk.ee
www.itk.ee

Nõgestõbi ehk urtikaaria

Käesoleva infolehe eesmärgiks on anda patsiendile ülevaade nõgestõve olemusest, põhjustest ja ravivõimalustest.

Nõgestõbi on üks sagedasemaid nahahaigusi. Elu jooksul võib seda esineda umbes viiendikul inimestest. Nõgestõbi avaldub helepunaste kupladena, mis tavaliselt ilmuvad väga kiiresti. Enamasti lööve sügeleb. Kuplade suurus võib olla mõnest millimeetrist mitmekümne sentimeetrini ning neid võib olla ühest mitmesajani. Kublad püsivad samas kohas kõige rohkem ühe ööpäeva, enamasti mõne tunni. Seejärel need kaovad, kuid samal ajal võib mujale uusi kuplasid tekkida.

Pooltel nõgestõve põdevatest inimestest võib tekkida turse ehk **angioödeem.** Turse tekib järsku ja esineb sagedamini huultel, silmalaugudel ja suguelunditel. Harvem võib tekkida ka keele- ja kõriturse. Turse püsib 24 kuni 72 tundi. Eluohtlik võib olla seede- ja hingamissüsteemi haaratusega angioödeem.

Olenevalt kestusest saab nõgestõbe jagada ägedaks ja krooniliseks.

Enamasti on nõgestõbi ägeda kuluga ja kestab mõnest päevast paari nädalani.**Nõgestõve nimetatakse ägedaks, kui see kestab alla 6 nädala.**

Ägeda nõgestõve põhjused võivad olla järgmised:

- **Infektsioonid** - viirusinfektsioonid on nõgestõve põhjuseks üle 80%-l ägeda nõgestõve juhtudest lastel. Tavaliselt püsib nõgestõbi nädala või paar, siis taandub.
- **Ravimid** - nõgestõbe võivad tekitada paljud ravimigrupid, näiteks antibiootikumid ja mittesteroidsed põletikuvastased ravimid (aspiriin, ibuprofeen, naprokseen jt).
- **Putukate hammustused** - teatud putukate (mesilased, herilased, sipelgad) hammustused võivad tekitada nõgestõbe hammustuse piirkonnas. Kui pärast putuka hammustust tekib nõgestõbi üle kogu keha, peab kiiresti pöörduma arsti poole.
- **Toiduallergeenid** - toidu põhjustatud allergia tekib tavaliselt umbes 30 minuti jooksul pärast söömist. Lastel on sagedasemad toiduallergeenid piim, muna, pähklid, kala ja nisu. Täiskasvanutel põhjustavad toiduallergiat tavaliselt kala ja teised mereannid ning pähklid.
- **Füüsikalised tegurid** - nõgeslöövet võivad põhjustada teatud füüsikalised tegurid, näiteks kuumus, külm, vee keemiline koostis või päikesekiirgus.

Kroonilise nõgestõve korral esinevad kublad ja/või tursed iga päev või peaaegu iga päev 6 nädalat või enam, sageli aastaid. Kroonilist nõgestõbe jagatakse spontaanseks ja indutseeritavaks vormiks. **Spontaanse kroonilise nõgestõve** korral tekivad kublad ja/või tursed ilma selge põhjustava tegurita, sageli öösiti ja hommikul.

Indutseeritava vormi korral võivad kuplasid või turseid põhjustada surve, külm vesi/õhk, füüsiline koormus, päike, vibratsioon, kuumus.

Krooniline nõgestõbi halvendab väga oluliselt elukvaliteeti - ühest küljest intensiivse sügeluse, teisest küljest prognoosimatu kuluga tursete ja kuplade tõttu. Sageli on häiritud ka uni.

Kroonilist nõgestõbe esineb sagedamini inimestel, kellel on autoimmuunseid haiguseid. Paljudel kroonilise nõgestõvega haigetel ei ole teisi kaasuvaid haiguseid.

Kroonilise nõgestõve tekkepõhjustest on teada, et haiguspilt kujuneb nahas ja limaskestades paiknevatest nuumrakkudest vabanevate ainete tagajärjel. Tuntuim nendest on histamiin. Nuumrakkude aktivatsiooni põhjustavad immuunsüsteemi mõne teguri mõjul toodetud antikehad. Haiguspilti ägestab sageli ülemäärane stress. Umbes kolmandikul patsientidest on ägestavaks faktoriks ka histamiinirikas toit (nt avokaado, juust) või jook (nt šampanja, vein, õlu).

Kroonilise nõgestõve ravi

Kroonilise nõgestõve ravi eesmärgiks on ravida haiguse sümptomeid, kuni haigus taandub.

- **Antihistamiinsed ravimid** - antihistamiinsete ravimite kasutamisel väheneb sügelus ja kublad taanduvad. Mõnele patsiendile piisab ühest tabletist päevas, kuid sageli on vaja suuremaid annuseid. Spontaanse kroonilise nõgestõve korral on vajalik pikaajaline regulaarne ravi. Parima ravitulemuse saavutamiseks jälgige täpselt raviarsti antud juhiseid.
- **Immuunsupresseerivad ravimid** - kasutatakse juhul, kui antihistamiinsed ravimid ei toimi. Seejuures on vajalik regulaarne vereanalüüsi tegemine, et olla kindel, et ravimi kasutamine on ohutu.
- **Bioloogilised ravimid -** raskete kroonilise nõgestõve vormide korral kasutatakse süstitavaid ravimeid, mis blokeerivad IgE-tüüpi antikehad ja nende toimepunktid nuumrakkudel. Ravimit manustatakse enamasti 1 kord kuus polikliinikus.

Küsimuste korral ja lisateabe saamiseks pöörduge palun oma raviarsti või õe poole.

ITK659
Käesoleva infomaterjali on kooskõlastanud sisekliinik 01.01.2025. a